

**PYÖREÄN
PÖYDÄN
TEEMA:**

**HOIVAA
JA HOITOA
- MITÄ SOTE LUPAA?**

live stream:

finanssiala.fi

8.3.2023 klo 9-10.45

MIKKO SPOLANDER

ylijohtaja,
valtiovarainministeriö

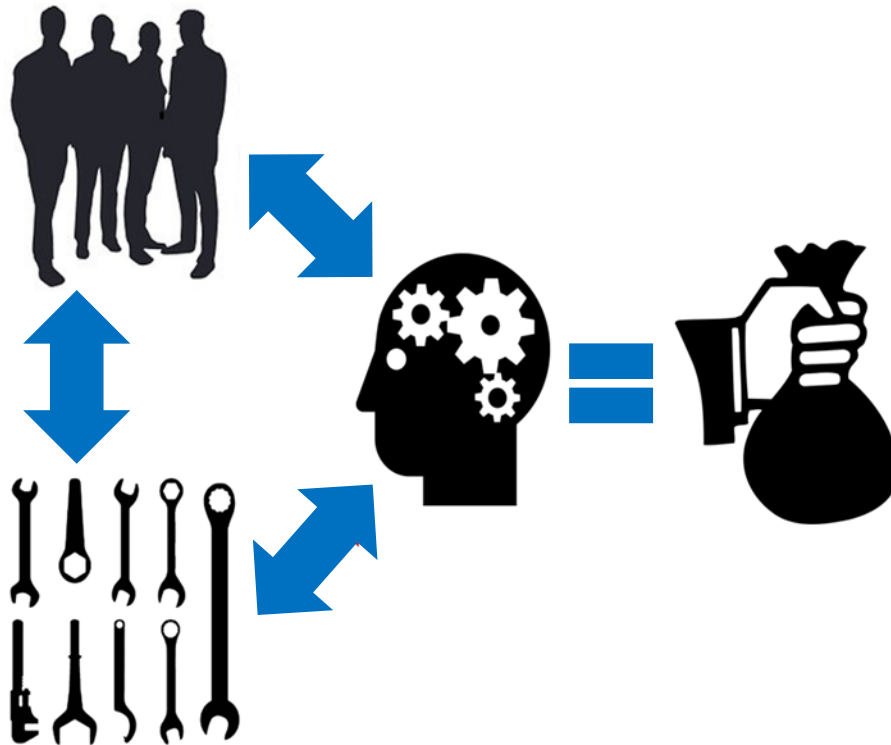

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Millaiseen talousraamiin hyvinvointivaltio on sovitettava tulevaisuudessa?

MIKKO SPOLANDER, YLIJOHTAJA
FA – PYÖREÄ PÖYTÄ
8.3.2023

Kuusi periaatetta, miten talous toimii ja mistä elintaso syntyy

- Talouden suorituskyky perustuu työhön ja työn tuottavuuteen
- Elintason kasvu perustuu tuottavuuteen
- Tuottavuuden kasvu perustuu osaamiseen ja uusiin tapoihin käyttää pääomaa ja tehdä työtä
- Suhteelliset hinnat ohjaavat kotitalouksien ja yritysten valintoja
- Talouden rakenteet vaikuttavat suhteellisiin hintoihin ja luovat kannusteita
- Talouden suorituskyky asettaa rajat julkiselle taloudenpidolle

Julkisen taloudenpidon raami lähivuosina

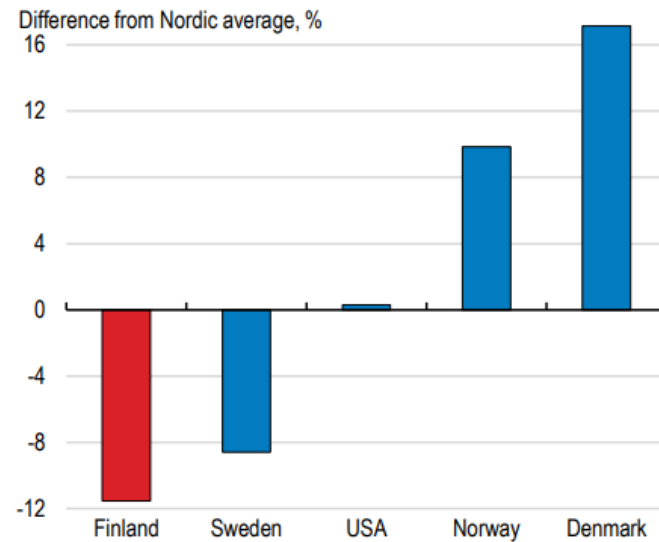
	2022	2023	2024	2025-2027
BKT:n määrän muutos, %	1,9	-0,2	1,2	1,4
Kuluttajahintaindeksin muutos, %	7,0	4,0	1,9	1,9
				2027
Työllisyysaste, %	74,2	73,9	74,1	75,0
Julkisen talouden rahoitusasema, % BKT:sta	-0,8	-2,3	-2,2	-2,5
Julkisen talouden velka, % BKT:sta	71,7	73,4	74,9	78,2

- Talouden vahva kasvu hiipuu taantumaksi vuoden vaihteessa
- Työllisyys säilyy hyvänä
- Julkinen talous vahvistui hetkellisesti, mutta rakenteellinen alijäämä pysyy suurena ja velkasuhteen kasvu jatkuu

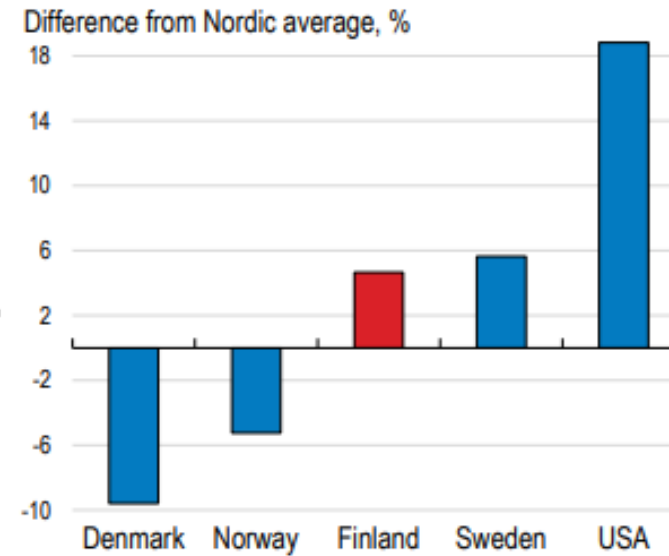
Suomen julkinen talous on rakenteellisessa epätasapainossa, koska tarjoamme pohjoismaisten verrokkiemme tasoiset julkiset palvelut ja etuudet, vaikka taloutemme suorituskyky on verrokkejamme heikompi

Emme pärjää verrokeillemme kyvyssämme luoda tuloja

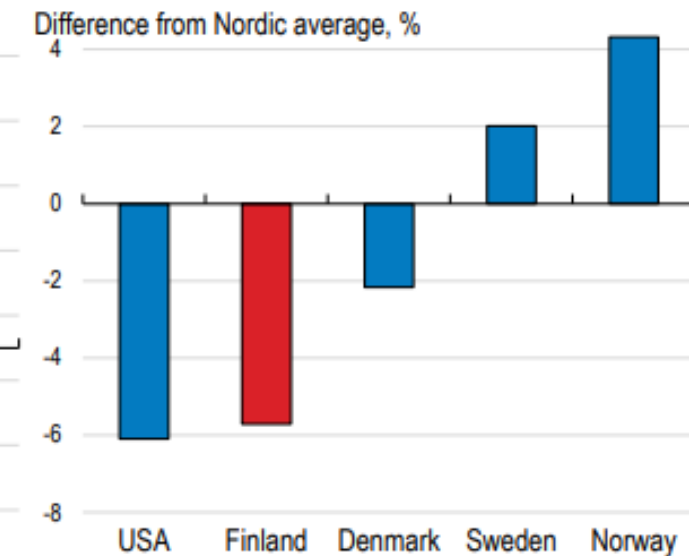
Työtunnin tuottavuus, 2021

Työtunnit työntekijää kohden, 2021

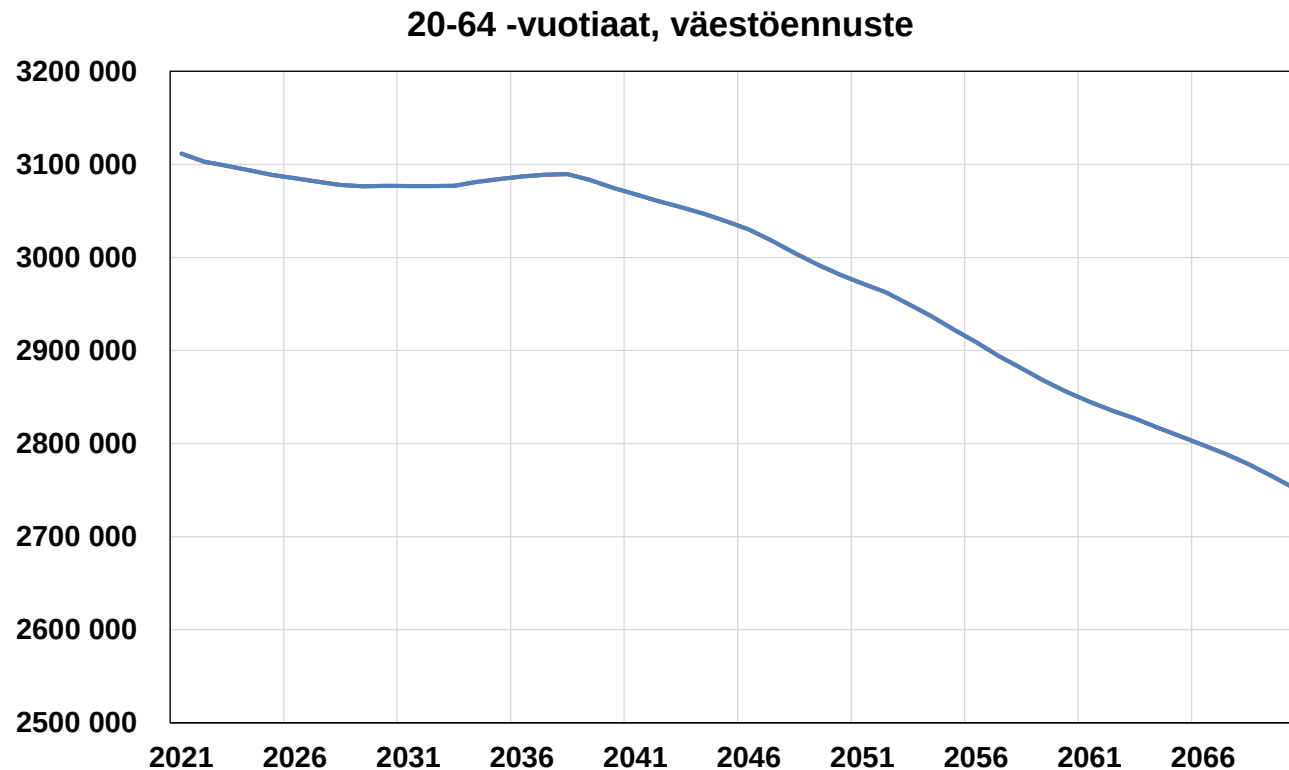
Työllisyysaste 15-74-vuotiaat, 2021

Lähde: OECD Economic Surveys: FINLAND 2022

Kun Suomen väestö vanhenee ja
talouden kasvu hidastuu, julkiseen
talouteen syntyy miljardiluokan
rahoitusvaje

Väestön ikääntyminen leikkaa talouden kasvua eli julkisen talouden rahoituspohjaa...

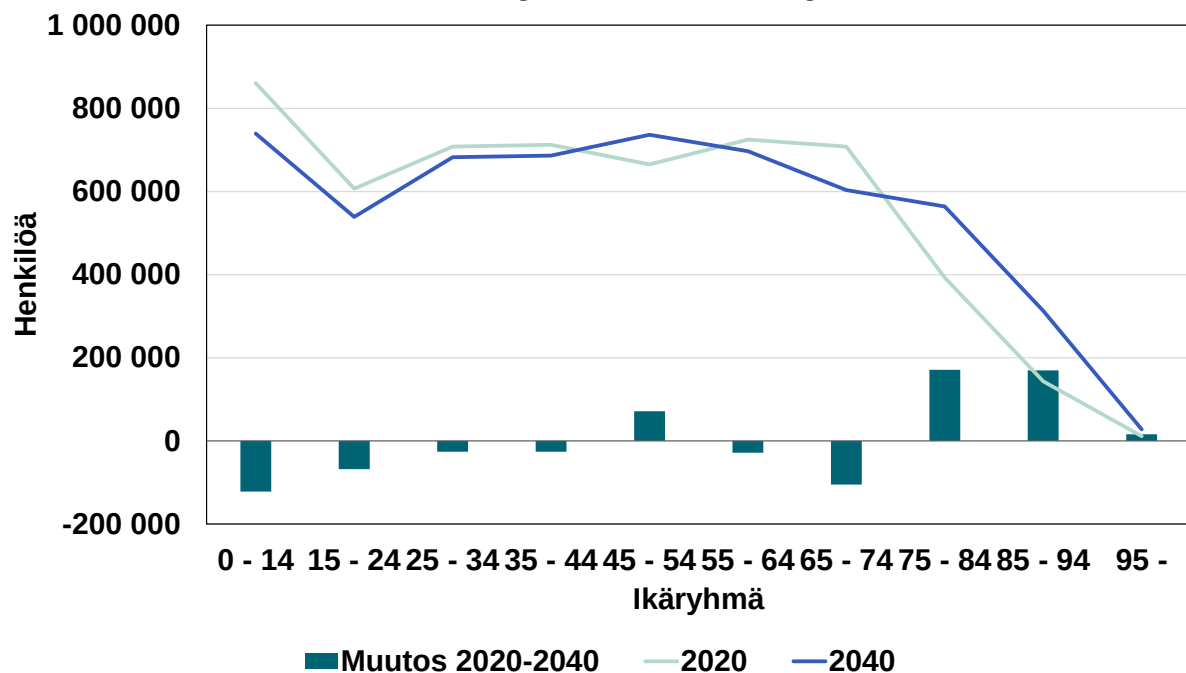
- Väestön ikääntyminen pienentää työikäisen väestön määrää ja siten talouden kasvumahdollisuuksia.
- Työllisten määrän supistuessa talouskasvu on tuottavuuden kasvun varassa.

Lähde: Tilastokeskus.

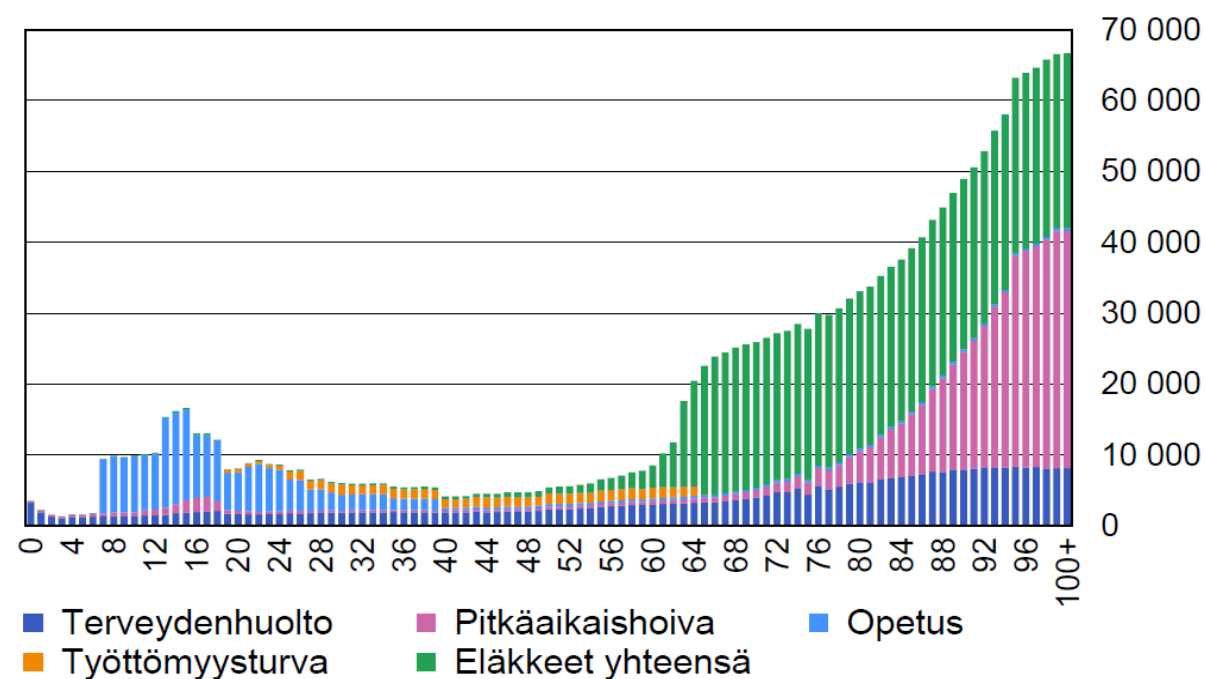
... ja kasvattaa julkisia menoja

Väestö eri ikäryhmissä 2020 ja 2040

Lähteet: Tilastokeskus, VM.

Ikäsidonnaiset menot ikäluokittain 2019
euroa henkeä kohden, keskiarvo

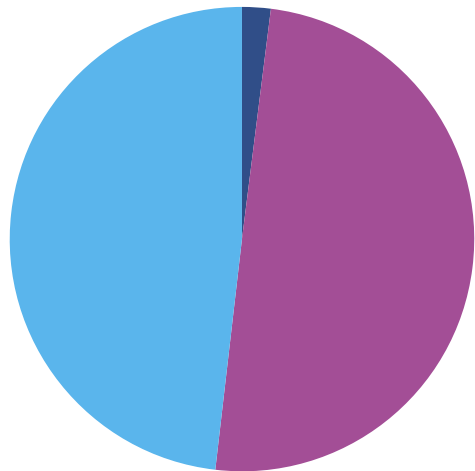
Lähde: STM:n kehittämä SOME-malli, VM

Julkinen taloudenpito pitää sovittaa talouden suorituskyvyn asettamaan ahtaaseen raamiin

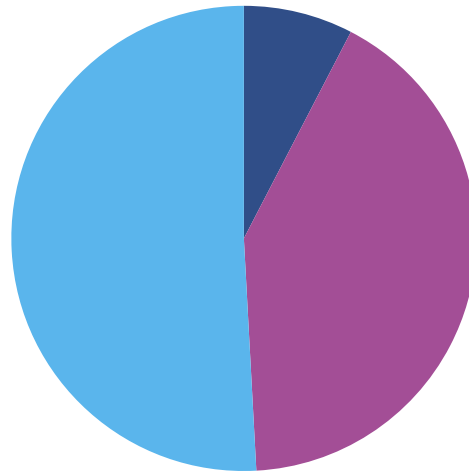
Julkiset menot

osuus kokonaismenoista

2019

2040*

■ Korkomenot ■ Muut menot ■ Sosiaali- ja terveystaloudet (pl. TyEL)

*Perustuu skenaarioon, jossa julkisten menojen (ml. korkomenot) BKT-suhte ei kasva, eikä sote-palveluiden menojen kasvua hillitä.

Sosiaali- ja terveystaloudiden menot kasvavat koko ajan nopeammin kuin menot keskimäärin.

Korkomenojen kasvu kiihtyy, kun velan määrä ja korot nousevat.

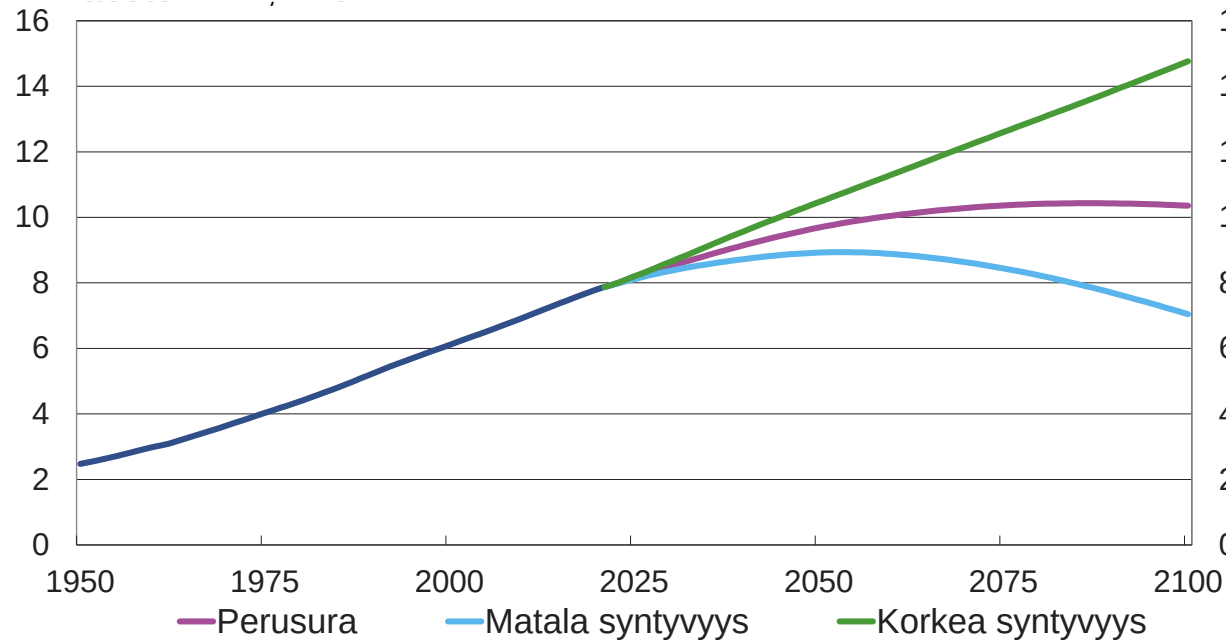
Miten menojen kasvu pidetään talouden suorituskyvyn asettamassa raamissa, kun

- myös opetuksen, tieteen, tutkimuksen ja kehityksen ja liikenteen puolesta puhuvat tuntuvat odottavan lisää rahaa,
- sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen suunnattuja menoja tuskin varaudutaan ainakaan pienentämään tulevaisuudessa,
- vihreän siirtymän odotetaan yleisesti vaativan vauhdittuakseen julkista rahaa?

Kestävä julkinen taloudenpito vaatii
taloudelta kestävää
tulonmuodostuskykyä

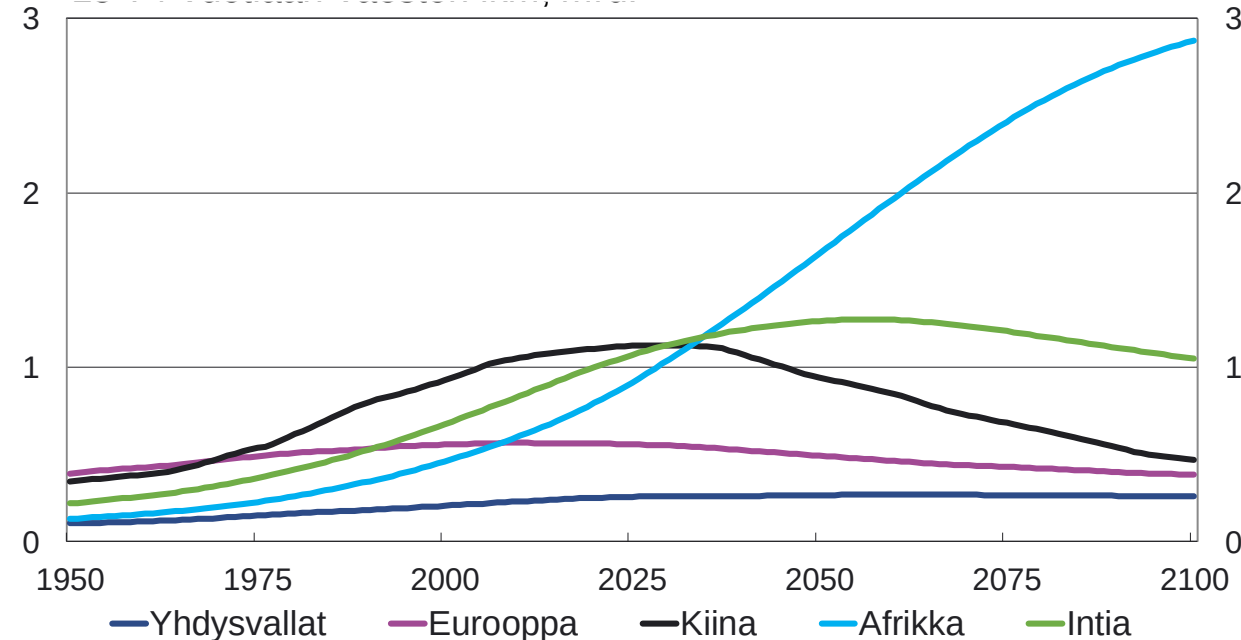
Syntyvyyden lasku ja väestön vanheneminen hidastavat tuotannon ja tulojen kasvua globaalisti

Maailman väestö, mrd.

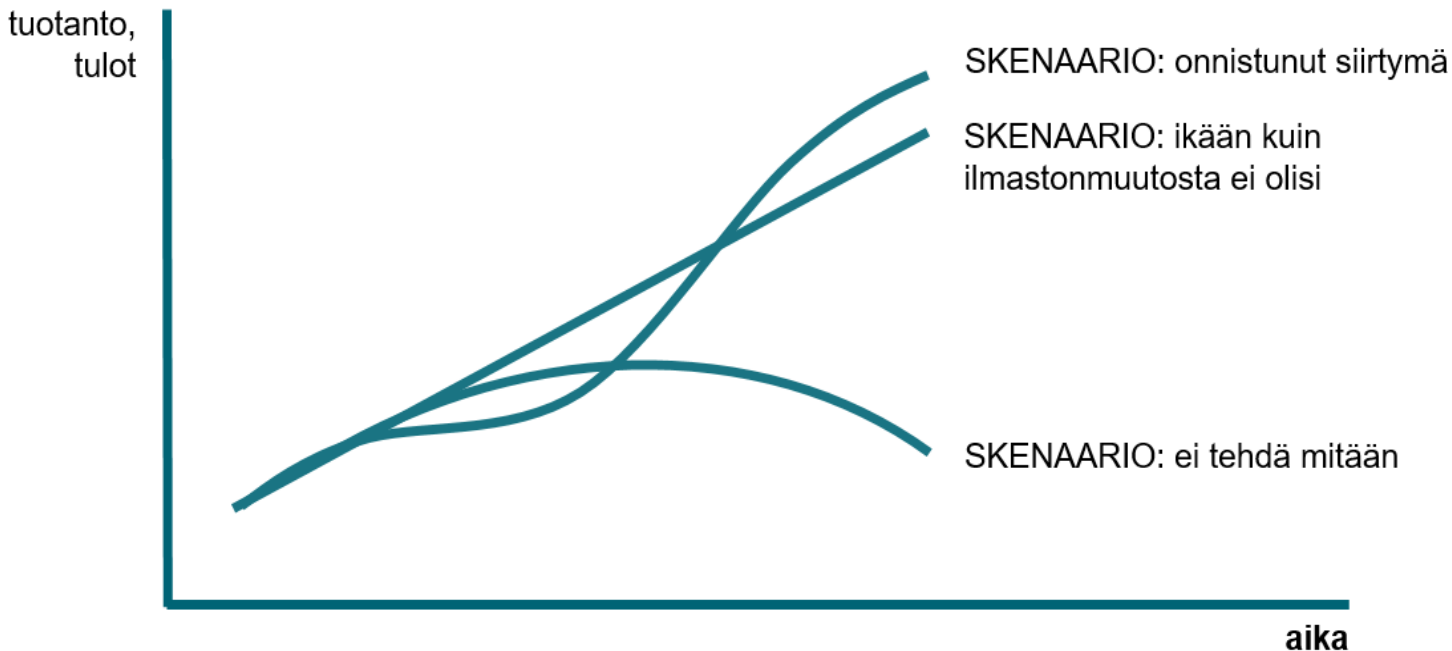
Lähde: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022).
World Population Prospects 2022, Online Edition.

Työikäinen 15-74 -vuotias väestö, mrd.

Lähde: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022).
World Population Prospects 2022, Online Edition.

Ilmastomuutos ja luontokato haastavat muuttamaan tuotannon ja kulutuksen rakenteita.

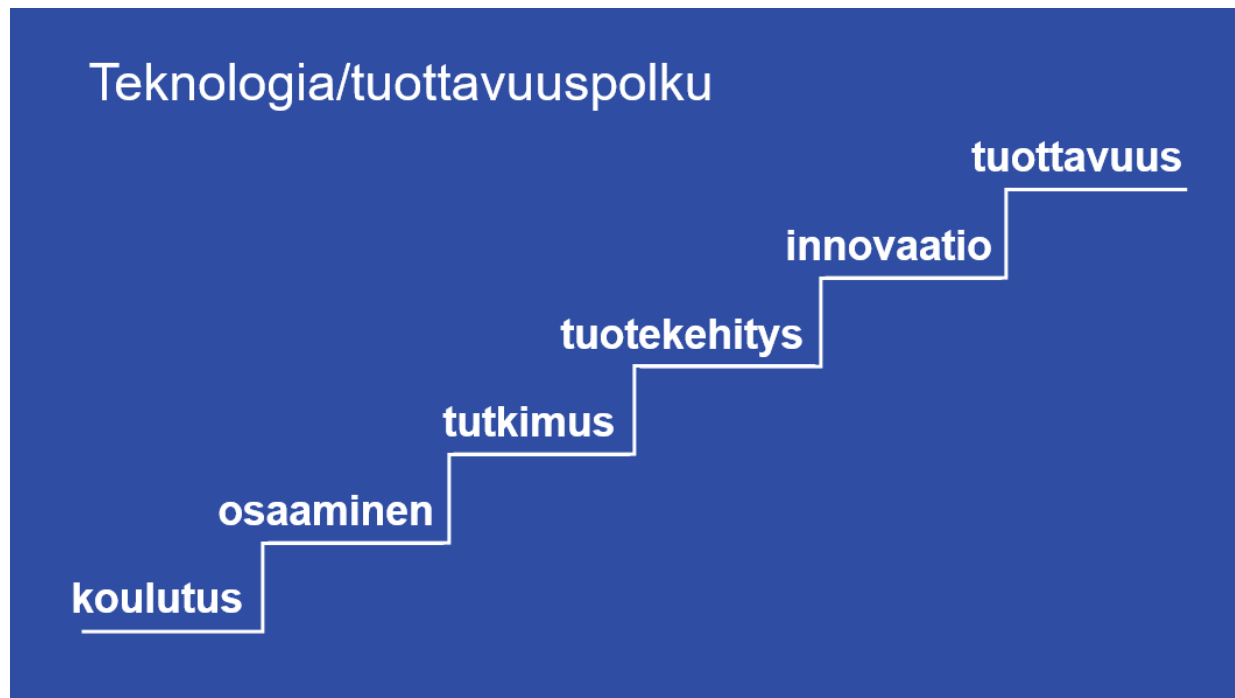
Ilmastomuutos ja luontopääoman ylikulutus pakottavat löytämään nykyistä tehokkaampia ja kestävämpiä tapoja tuottaa, kuluttaa ja luoda tuloja taloudessa.

Muuttamalla talouden toimintaympäristöä määrittäviä sääntöjä ja fiksulla julkisella rahankäytöllä voidaan tehostaa voimavarojen käyttöä taloudessa sekä tukea tuotantorakenteen muutosta ja tulonmuodostusta.

Rakennemuutos edellyttää kykyä kilpailla onnistuneesti investoinneista.

Kyvyyttömyys uudistua johtaisi talouden ja tulonmuodostuksen näivettymisen polulle.

Rakenteellista kilpailukykyä rakennetaan pitkäjänteisellä rakennepolitiikalla

Talouden rakenteellinen kilpailukyky muodostuu

- osaavasta ja hyvinvoivasta työvoimasta
- talouden rakenteiden kyvystä kohdentaa pääomia ja työvoimaa tehokkaasti
- tieto-, liikenne-, työmarkkina- ja yhdyskuntainfrastruktuurista
- kilpailusta markkinoilla, markkinataloudesta
- rahoituksesta
- verotuksesta
- avoimuudesta kansainväliseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

MIKKO SPOLANDER, YLIJOHTAJA
MIKKO.SPOLANDER@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET

PAULI RAUTIAINEN

sosiaalioikeuden yliopistonlehtori, dosentti
Itä-Suomen yliopisto

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Voiko riittäviä sote-palveluja määritellä oikeudellisesti?

Pauli Rautiainen

sosiaaioikeuden yliopistonlehtori, valtiosääntöoikeuden dosentti
Itä-Suomen yliopisto

Keskustelu julkisesta palvelulupauksesta on keskustelua perustuslain 19 §:n sisällöstä

■ Perustuslain 19.3 §:

”Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut”

- Sosiaali- ja terveyspalveluiden sisältö on määriteltävä lain tasolla täsmällisesti ja tarkasti, jotta palvelut ovat riittäviä:
 - Palvelujen riittävyyden arvioimisessa lähtökohtana on sellainen palvelujen taso, joka luo jokaiselle ihmiselle edellytykset toimia yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä (ks. HE 309/1993 vp).
- Palveluvalikoiman eriyttäminen on mahdollista vain, jos sille on syrjintäkieltojen näkökulmasta hyväksyttävät perusteet ja eriyttäminen tapahtuu lain tasolla:
 - [Vammais]palveluiden eriyttäminen vaikkapa työikäisten ja työiän ylittäneiden välillä sinänsä ole välttämättä ongelmallista, kunhan eroille on hyväksyttävä peruste. Eriyttämisestä säättäminen edellyttää kuitenkin perusteellista säädösvalmistelua (ks. PeVL 79/2022 vp).
- Palveluita on viime kädessä annettava jokaiselle yksilöllisen tarpeen mukaan:
 - Viittaus jokaiseen sote-palveluihin oikeutettuna edellyttää viime kädessä yksilökohtaista arviointia palvelujen riittävyydestä (ks. PeVL 17/2021 vp, PeVL 30/2013 vp).

■ Perustuslain 19.1 §:

”Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään ... huolenpitoon.”

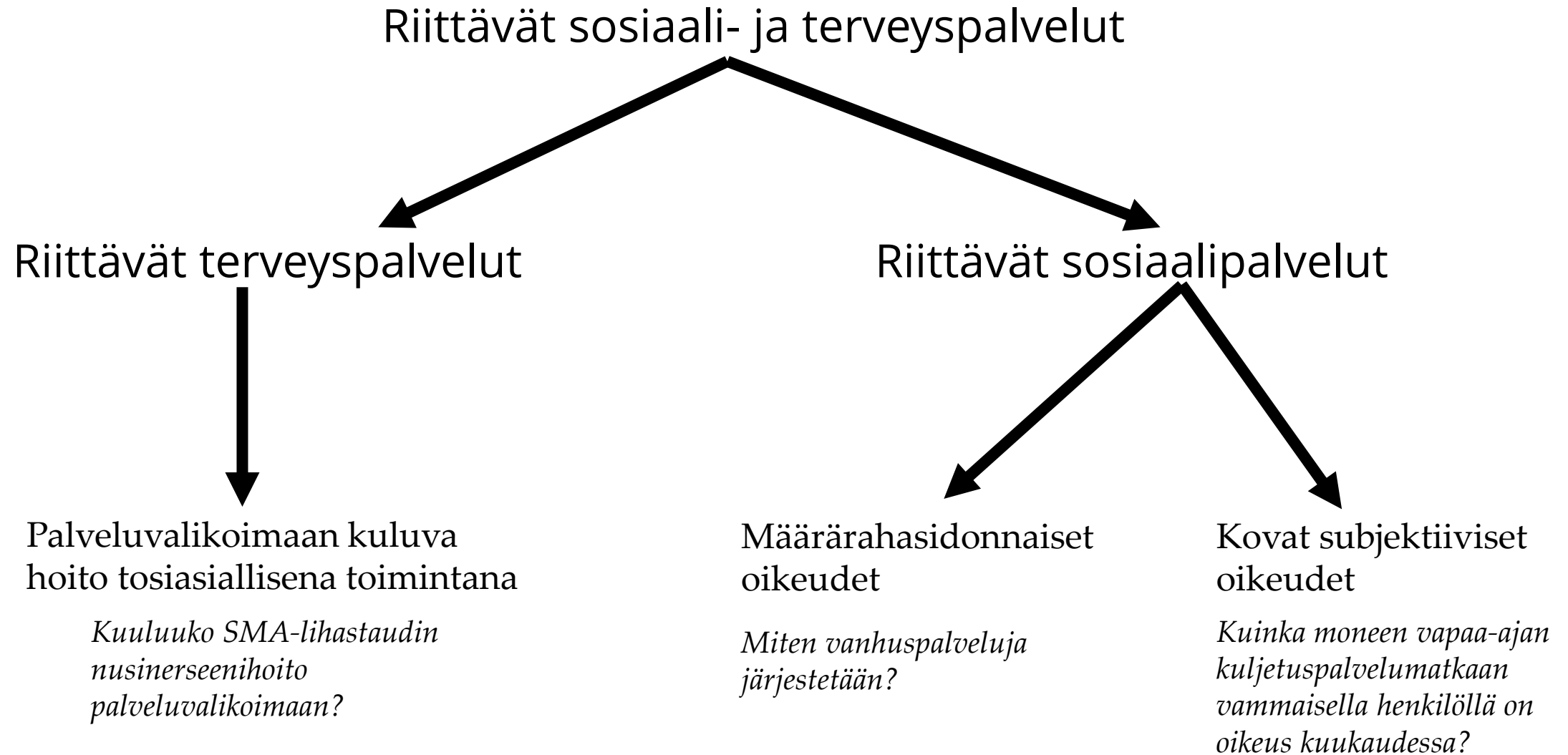
- Sote-palveluiden ydin kuuluu perustuslain 19.1 §:n alaan, mutta meillä ei ole olemassa tarkkaa kuvaa siitä miltä osin esim. lasten, vanhusten ja vammaisten palvelut kuuluvat 19.1 §:n ja miltä osin 19.3 §:n alaan:
 - Välttämättömällä toimeentulolla ja huolenpidolla tarkoitetaan sellaisia palveluja, joilla turvataan ihmisarvoisen elämän edellytykset. Tällaisiin palveluihin kuuluvat muun muassa eräät lasten, vanhusten, vammaisten ja kehitysvammaisten erityishuoltoon kuuluvat tukitoimet sekä kiireellinen sairaanhoito (HE 309/1993 vp).
- Jokaisella on oikeus vaatia suoraan perustuslain nojalla itselleen perustuslain 19.1 §:n mukaisia palveluja, vaikka hänellä ei olisi lain tasoisen sääntelyn mukaan oikeutta palveluihin:
 - Säännös turvaa jokaiselle Suomen lainkäyttöpiirissä olevalle subjektiivisen oikeuden sellaisiin palveluihin, joilla turvataan ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistaso (PeVL 73/2014 vp).

Keskustelu julkisesta palvelulupauksesta on keskustelua perustuslain 19 §ää konkretisoivan lainsäädännön sisällöstä

Säätelykonteksti: miten huomioidaan eri sote-palveluiden sääntelylogiikoiden erot / erityisesti sosiaali- ja terveysoikeuden erot?

Säätelytarkkuus: missä määrin subjektiivisen oikeuden sisältö määräytyy laissa ja missä määrin oikeuskäytännössä?

YK:n vammaissopimus
19 artikla

Perustuslaki 19.3 §
Perustuslaki 19.1 §

Sosiaalihuoltolaki
Vammaispalvelulaki

KHO 2022:159

"Vammaisten henkilöiden saatavissa on valikoima ...
yhteiskunnan tukipalveluja"

Oikeus riittäviin sosiaalipalveluihin
Oikeus välttämään huolenpitoon

"Hyvinvointialueen on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle
asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja
laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset
kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta
välttämättä tarvitsee näitä toimenpiteitä suoriutuakseen
tavanomaisista elämän toiminnoista."

Tuolihissiä omakotitalon toiseen kerrokseen ei voitu pitää
välttämättömänä asunnon muutostyönä, kun
vaikeavammaiselle oli järjestettävissä hänen yksilölliset
tarpeensa huomioon ottavat tilat pohjakerroksesta.

Lakien yhteensovittaminen: onko Oliviaalla oikeus koulukyytiin?

Vammaispalvelulaki: vammaisella henkilöllä on aina oikeus tarvitsemiinsa opiskelumatkoihin

Perusopetuslaki: kunta voi rajata koulukyydin painotettuun opetukseen pois palveluvalikoimasta

Yhdenvertaisuuslaki: vammaisella henkilöllä on oikeus kohtuulliseen mukautukseen ja vammaisen oppilaan matka painotettuun voi olla sitä (KHO 2020:60 jättää asian epäselväksi tältä osin)

Nuorisolaki & perusopetuslaki & vammaispalvelulaki: jos vammaisen henkilö osallistuu harrastamisen Suomen mallin mukaiseen harrastustoimintaan koulupäivän jälkeen, hänen matkansa kotiin kuluttaa hänen vapaa-ajan vammaispalvelumatkoja (18 yhdensuuntaista / kk).

UEF// University of Eastern Finland

Espoo tyrmäsi pyörätuolissa istuvan Olivian, 9, koulukyydin musiikkiluokalle – koulumatka olisi pidentynyt 800 metriä

Kaksoissiskot pääsivät samalle musiikkiluokalle. Pyörätuolissa istuvalle siskolle ei kuitenkaan aluksi myönnetty koulukyytiä uuteen kouluun. Espoo tutkii nyt koulumatkasäädöksiään.

Yhdeksänvuotiaat kaksoiset Olivia ja Julie Edelman, sittenkin yhdessä uuden koulunsa Päiväkehrän pihalla. KUVA: KIMMO RÄISÄNEN

Author of the presentation, Name of the event

8.3.2023

25

Keskustelua julkisesta palvelulupauksesta ei voi kiinnittää keskimääräiseen ihmiseen.

Perusoikeuksien toteuttamista ei voi lähestyä keskimääräisen ihmisen näkökulmasta vaan sitä on lähestyttävä aivan jokaisen ihmisen näkökulmasta, sillä perusoikeuksia loukataan aina kun yhdenkin ihmisen perusoikeus jää toteutumatta.

Samalla sosiaalisten oikeuksien toteuttaminen tapahtuu aina resurssien niukkuuden oloissa.

Mitä teemme, kun työvoimaa riitä kaikkien tarpeiden ja niihin liittyvien oikeuksien toteuttamiseen? Esimerkiksi vammaispalveluiden henkilökohtaisen avun saajien laajennus (ns. voimavararajauksen poisto) uhkaa henkilökohtaisen avun toimivuutta työelämäkansalaisuuden ylläpitäjänä.

Elina Mäkikunnas on joutunut soittamaan yötä myöten avustajille hädissään.

VAIKEUDET avustajien kanssa ovat viime talvena vaikeuttaneet myös vantaalaisen opettajan **Elina Mäkikunnaksen** elämää. Mäkikunnaksella on sma-niminen lihastauti, ja hän tarvitsee avustajaa periaatteessa jatkuvasti.

”Oli paljon tilanteita, joissa omat työni alkoivat aamulla puoli yhdeksältä ja viiden aikaan aamuyöstä sain viestin, että aamuvuorolainen on sairaana”, Mäkikunnas kertoo.

Silloin ei auttanut muu kuin ruveta aamuyöstä pommittamaan avustajia viesteillä, sillä oppilaitakaan ei voinut jättää oman onnensa nojaan.

”Välillä tuntui aika epätoivoiselta. Pahimmillaan olen laittanut avustajien Whatsapp-ryhmään sellaisia tarjouksia, että maksan vaikka 50 euroa omasta pussista, jos joku tulee.”

Vielä kertaakaan Mäkikunnas ei ole joutunut jäämään töistä pois. Työt ovat hoituneet kunnialla, vaikka stressi on kova. Romahdus tulee usein vasta illalla.

”Iltaisin saattaa tulla itku sohvalla, jos vaikka seuraavan aamun avustaja ilmoittaa olevansa sairaana.”

**IT'S NOT ENOUGH
WITH**

IMAGINARY

www.loesje.org loesje@loesje.org P.O. Box 910138 12413 Berlin Germany

RIGHTS

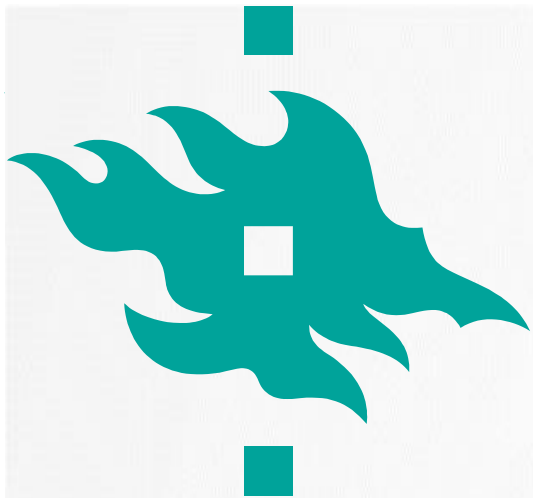
Loesje

A portrait of Paulus Torkki, a man with short brown hair and blue eyes, wearing a light blue button-down shirt. He is resting his chin on his hand and looking directly at the camera. The background is a blurred outdoor setting with a white railing and a building.

PAULUS TORKKI

terveydenhuollon tuotantotalouden
apulaisprofessori, Helsingin yliopisto

MITEN TERVEYDENHUOLLOSSA VOI PRIORISOIDA PALVELUJA?

Paulus Torkki
Apulaisprofessori
Terveystuotannon tuotantotalous

PRIORISOINNIN MÄÄRITELMÄ

Priorisointi voidaan määritellä seuraavasti: **Kaikki ne toiminnot terveydenhuollon eri tasoilla, jotka pyrkivät terveydenhuollon resurssien kohdentamiseen**, mukaan lukien tavoitteenasetannan, ensisijaistamisen sekä niihin tähtäävät menetelmät, joiden on tarkoitus johtaa resurssien kohdentamisen muutoksiin, uuteen kohdennukseen, lisäämiseen tai vähentämiseen (mukaillen: Lammintakanen, 2013, 270; Vuorenkoski & Saarni 2006, Vuorenkoski & Kaila 2010, Mäkelä ym. 2017) sisältäen myös poliittisen päätöksenteon.

Priorisointia on kuvattu myös siten, että se sisältää säännöstelyn ja järjestykseen asettamisen

Meidän pitää alkaa priorisoida,
jotta sosiaaliturvayksiköiden
resurssit riittäisivät väestön vanhuksuudessa

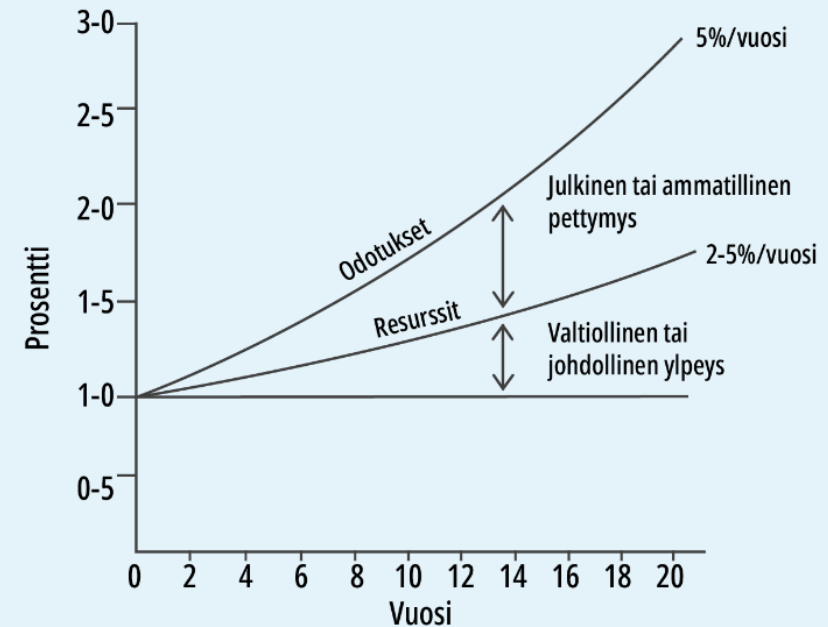
Koska resurssit eivät koskaan riitä,
on aina priorisoitava –
tavoitteena hyväksyttävyys

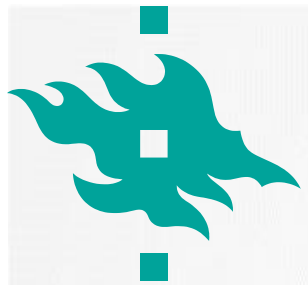

PRIORISOINTITARPEEN JUURISYY: IHMISTEN ODOTUKSET YLITTÄVÄT AINA JÄRJESTELMÄN MAHDOLLISUUDET

Kyseessä ns. viheliäinen ongelma (wicked problem), jota ei voida koskaan ratkaista, mutta sen kanssa voidaan elää paremmin

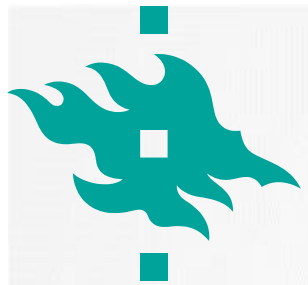
Pitää häivyttää aktiivisesti keskusteluista kysymys ”pitääkö priorisoida” ja siirtyä keskustelemaan ”miten kannattaa priorisoida”

TERVEYSPALVELUIDEN TARVE ON SUHTEELLINEN EI ABSOLUUTTINEN

- Käytettävissä olevat resurssit määräävät, mitä voidaan tarjota, ei toisinpäin
 - Vrt. näkö-ongelmat, kuulo-ongelmat, suun terveyden ongelmat julkisesti rahoitettuna
 - Onko järjestelmä rakennettu systemaattisesti jonkin logiikan mukaan?
 - Tarpeen määrittely muuttuu järjestelmän kehittyessä
 - Yleensä sairauden määritelmiä lievennetään ajan saatossa
- Ensin tulee päättää, paljonko kokonaisuudessaan käytetään resursseja ja sen jälkeen niiden tarkoituksenmukaisesta painotuksesta
- Etenkin osaavien ammattilaisten määrä on niukkuutta aiheuttava tekijä

PRIORISOINTIPÄÄTÖKSIÄ OVAT NYKYISIN MM:

- Paljonko terveydenhuoltoon/soteen kohdennetaan rahaa?
- Mitä palveluita tarjotaan? Millä kriteereillä?
- Miten resurssit jakautuvat eri palveluiden kesken?
- Missä järjestyksessä eri palvelutarpeisiin vastataan (esimerkiksi kiireellisyys)?

PRIORISOINNIN KESKEISIN ONGELMA EI OLE VÄLINEIDEN PUUTE

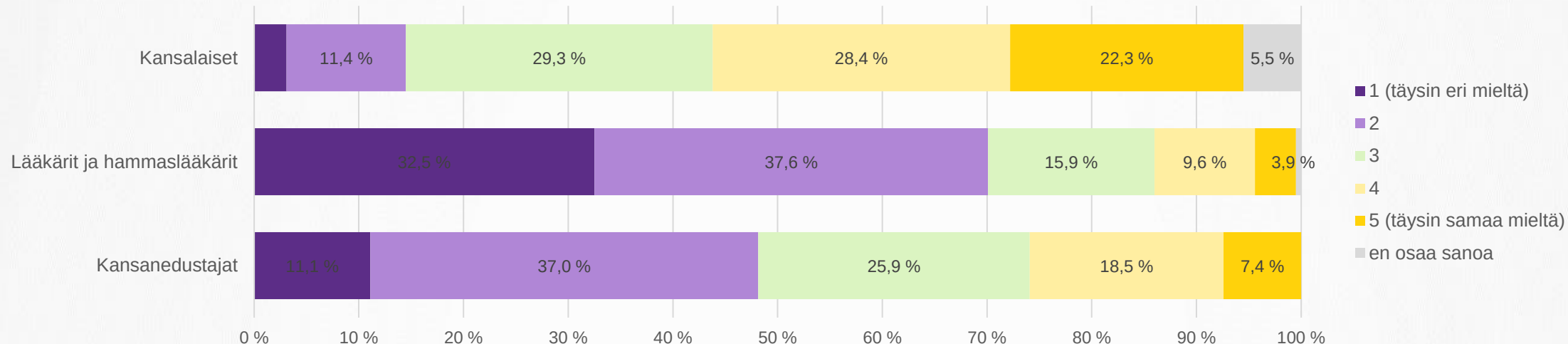
- Priorisoinnin ongelmia ovat mm.:
 - Ihmisten heikko ymmärrys soten realiteeteista ja priorisointitarpeesta (esimerkiksi kustannukset, eri hoitojen vaikuttavuus)
 - Avoimen keskustelun vähäisyys
 - Avoimesti määriteltyjen periaatteiden puute ja puutteellinen määrittely tarjottavasta palveluvalikoimasta (palvelulupaus)
 - Ei ole olemassa selkeitä rakenteita ja prosesseja
 - Lainsäädäntö on sekavaa, väljää ja ristiriitaista

→ Priorisointia ei voi välttää, nyt se tehdään pääosin piilossa alueellisesti tai ammattilaistasolla, jolloin ei saavuteta yhdenvertaisuutta tai oikeudenmukaisuutta

KANSALAISET EIVÄT PIDÄ PRIORISOINTIA VÄLTTÄMÄTTÖMÄNÄ ASIANA

VÄITTÄMÄ: HOITOJEN PRIORISOINTI ON MAHDOTONTA, JOKAISTA POTILASTA ON AUTETTAVA KAIKIN KEINON

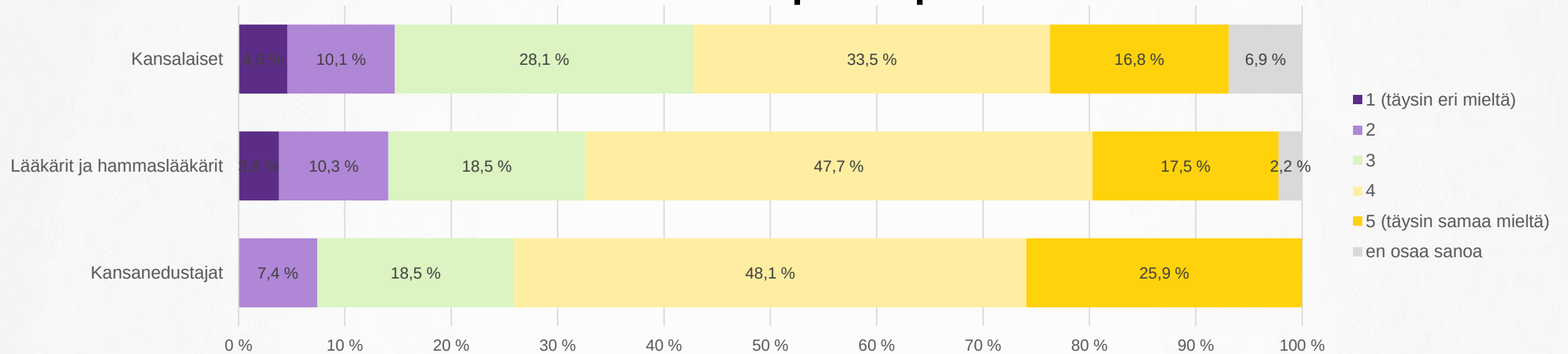

- Priorisoinnin tarve ja siihen liittyvät käsitteet ovat kansalaisille vieraita
- Ammattilaisetkaan eivät koe tietävänsä käytettyjä priorisointiperiaatteita

MITÄ PILOPRIORISOINNISTA SEURAA?

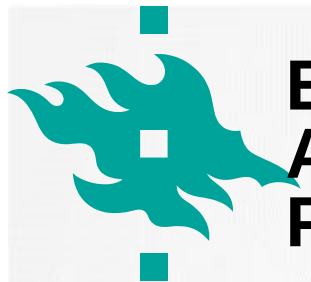
Vaatimalla voi saada parempaa hoitoa

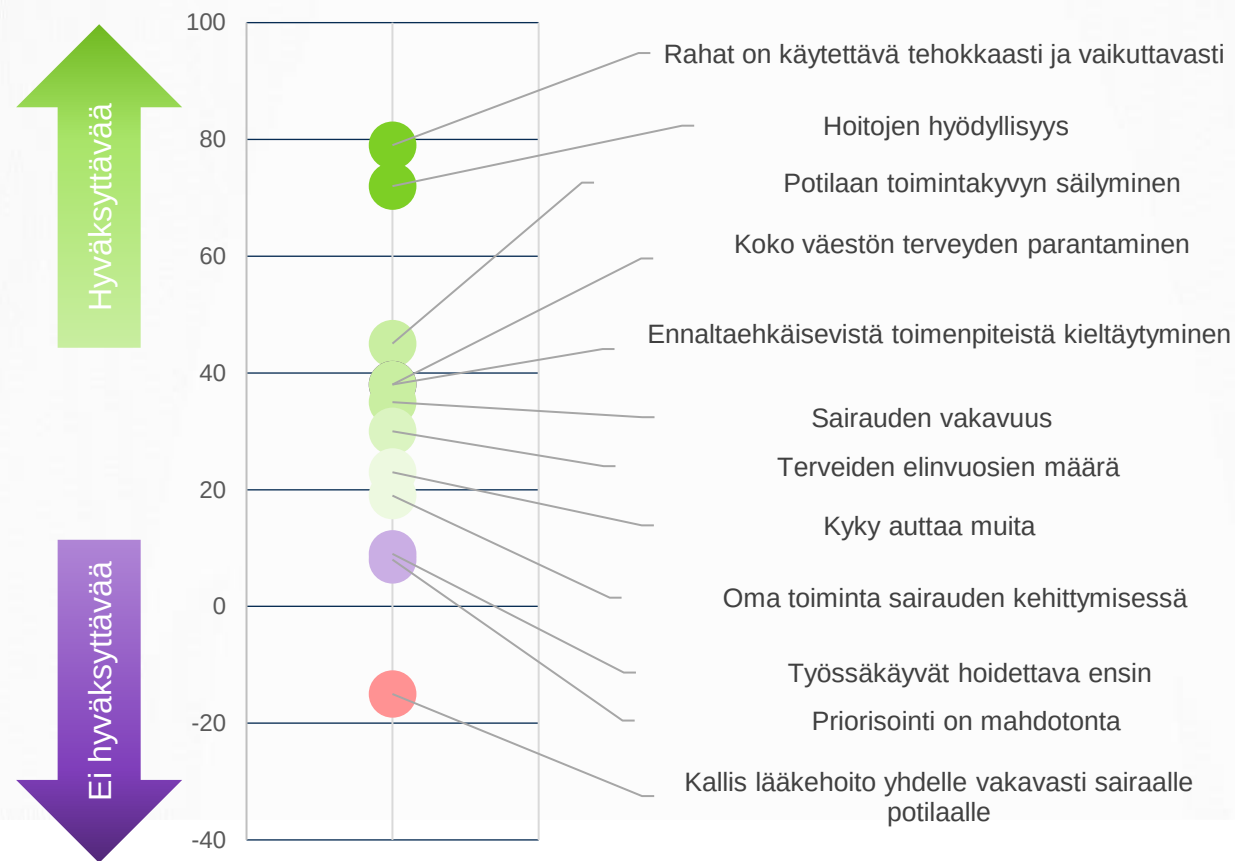

ENSIMMÄINEN ASKEL ON KESKUSTELU PRIORISOINNIN PERIAATTEISTA

- Laaja kansalaisia osallistava keskustelu auttaa priorisointipäätösten hyväksynnässä (vrt. ilmastonmuutos, NATO-kanta jne.)
 - Periaatekeskustelussa tulisi konkretisoida eri periaatteita ja niiden välisiä suhteita: tarveperuste, oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus, vaikuttavuus, kestävyys
- Kun saavutetaan laaja ymmärrys siitä, että priorisointia ei koskaan voi välttää ja millä periaatteilla sitä tehdään, on oltava kansalliset rakenteet, jossa:
 - Periaatteet konkretisoidaan toimintaa ohjaaviksi kriteereiksi
 - Varmistetaan eri ohjauksen keinoilla toiminnan kehittyminen haluttuun suuntaan
 - Oleellista kokonaisvaltainen ja yhtenevä ohjaus (normi, resurssi, informaatio)
 - Seurataan mittareilla ja indikaattoreilla toteutuvatko periaatteet käytännössä

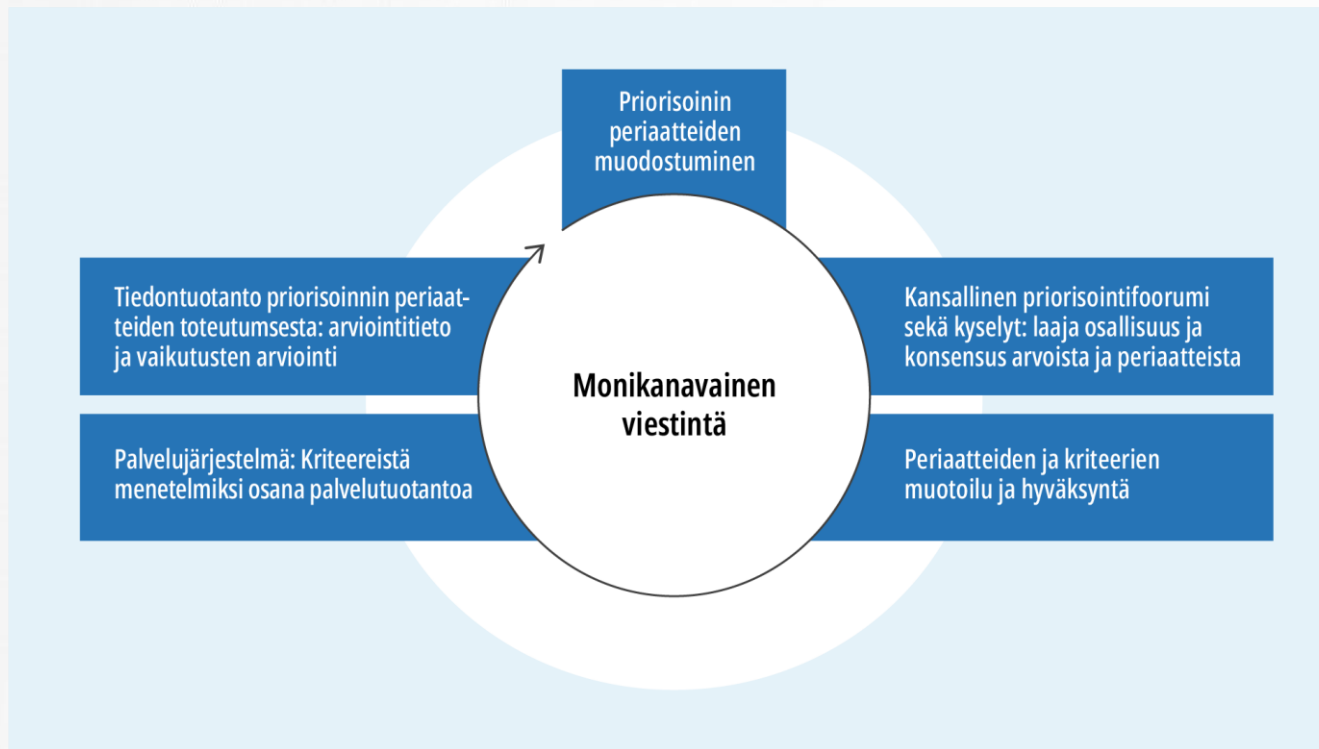

ESIMERKKI: KYSELYYN VASTANNEIDEN KANSALAISTEN, AMMATTILAISTEN JA KANSANEDUSTAJIEN NÄKEMYS ERI PERIAATTEIDEN HYVÄKSYTTÄVYYDESTÄ

SUOMEEN LAADITTAVA RAKENTEET JA JATKUVA PROSESSI: PRIORISOINTIPERIAATTEISTA KESKUSTELLAAN JA NIISTÄ MUODOSTETAAN KRITEERIT JA TOIMINTATAVAT

Ehdotamme mallia, jossa usean ministeriön yhteinen toimija, Priorisointineuvottelukunta, ohjaa erillistä toimeenpanevaa keskustaa sekä toimii Priorisointifoorumin koolle kutsujana.

Keskeisimmät vaiheet ovat

- 1) Tavoitteiden määrittäminen kansalliselle priorisointiprosessille
- 2) Toimijoiden ja toimijuuksien määrittäminen
- 3) Toimintamallin rakentaminen,
- 4) Periaatteiden määrittäminen,
- 5) Periaatteiden jalkauttaminen
- 6) Priorisoinnin jatkuva kehittäminen

YHTEENVETO

Priorisointikeskustelusta pitää tehdä jatkuvaa, avoimempaa ja eri sidosryhmiä osallistavaa.

Priorisointikeskustelussa on otettava huomioon sidosryhmien erilaiset lähtötasot. **Strateginen monikanavainen viestintä valituista teemoista** on välttämätöntä priorisoinnin ymmärryksen ja keskusteluvalmiuksien lisäämiseksi

Tutkimukset ja kansainväliset esimerkit antavat viitteitä, että **parhaiten tavoiteltuihin tuloksiin päästään kattavilla ja systemaattisilla – koko järjestelmää koskevilla toteutuksilla.**

Periaatteet on määritettävä ensin kansallisesti ja niiden pohjalta luotava mekanismit ja kriteerit, joilla varmistetaan periaatteiden mukainen toiminta

Tarvitaan myös kansallisten rakenteiden ja prosessien kehittämistä, jotta priorisointikeskustelusta, periaatteiden muodostamisesta ja priorisoinnin toteuttamisesta saadaan jatkuvaa.

Onnistunut priorisoinnin toteuttaminen todennäköisesti edellyttää lainsäädännön selkiyttämistä sekä myös muuta kehittämistä valittavista periaatteista riippuen. **Oikeudellisesti keskeinen ongelmakeha liittyy yksilön oikeuksien ja väestön hyvinvoinnin tasapainottamiseen.**

Perustuslaki ja Suomea velvoittavat kansainväliset ihmisoikeussopimukset jättävät lainsäätäjälle ja muille norminantajille liikkumavaraa kehittää priorisoinnin oikeudellista ohjausta siten, että se mahdollistaisi nykyistä avoimemmin ja selvemmin myös väestöterveyden ja yhteiskunnan taloudellisten voimavarojen huomioon ottamisen

HOIVAA JA HOITOA – MITÄ SOTE LUPAA?

SARI SARKOMAA
kansanedustaja
Kokoomus

EVELIINA HEINÄLUOMA
kansanedustaja
SDP

VILLE TAVIO
kansanedustaja
Perussuomalaiset

PETRI VIROLAINEN
johtaja
Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

VÄITE 1

Päätäjien pitäisi määritellä tarkemmin palvelulupaus, eli millaisiin verovaroin kustannettaviin julkisiin terveys- ja hyvinvointipalveluihin kansalaisilla on oikeus.

VÄITE 2

Julkista hyvinvoinnin rahoitusta on voitava täydentää yksityisellä rahoituksella, kuten vakuutuksilla ja palveluseteleillä.

VÄITE 3

Kansalaisten yhdenvertaisuus hoivassa ja hoidossa eri puolilla Suomea tulisi turvata palveluiden valtakunnallisella ohjauksella.

***Hetkinen -
korjaamme
häiriötä!***

